

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . „ 5.—
 Četrt leta . . . „ 2.50
 Mesečno . . . „ 1.—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . „ 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petitvrste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 — popust. —
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Rusko-francoska posvetovanja o miru.

Neugoden utis nemškega odgovora v Ameriki — Papež piše Wilsonu. — Zimmerwaldska socialistična konferenca za mir. — Švedske pritožbe proti Rusiji. — Pol milijona Rusov za Francoze. — Na bojiščih nič posebnega.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 7. maja.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Slabejše vojno delovanje: položaj nespremenjen.

Italijansko bojišče.

Slabejše vojno delovanje: položaj nespremenjen.

Balkansko bojišče.

Mir.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 7. maja.

Francosko bojišče.

Zahodno od Moze se še boji tudi včeraj (dne 6. maja) niso dovršili. Artilerija je bila na obeh straneh zelo delavna. Izhodno od reke se je zjutraj ponesrečil francoski napad v okolici dvora Thiaumont.

Na več mestih ostale fronte so bili sovražni poizvedovalni oddelki odbiti. Nemška patrulja je južno od kraja Lihons ujela nekaj mož.

Rusko bojišče.

Ruski torpedni čolni so danes zjutraj brezuspešno obstreljevali severoizhodno obal Kurlandije med kraji Rojan in Markgrafen.

Balkansko bojišče.

Nič novega.

Nemški odgovor v Ameriki.

Londonska in nizozemska poročila — za to je treba počakati — poročajo, da je nemški odgovor naredil v Ameriki nepovoljen utis. Predsednik Wilson je baje tudi jezen, da se je odgovor prej objavil, predno ga je dobil sam, ker vsled tega ni mogel uplovati na javno mnenje.

Papež Wilsonu

Apostolski delegat v Vašingtonu je izročil predsedniku Wilsonu papeževo poslanico. Vsebina je tajna. Ugiba se, da je v poslanici papež Wilsona zaprosil, naj se Amerika ne zamota v svetovno vojno.

Zimmerwaldska socialistična konferenca.

Druga socialistična konferenca v Zimmerwaldu na Švicarskem je sklenila razglasiti javen poziv, naj sodrugi delajo za skorajšen sklep krvave svetovne vojske. Konferenca so se udeležili tudi socialisti iz Francije, Nemčije, Italije, Rusije, Anglije itd. Avstrija ni bila zastopana.

Posvetovanja o koncu vojske.

Kakor se (neuradno) iz Londona poroča, se vršijo ta teden v Petrogradu zaupna posvetovanja med francoskimi in ruskimi ministri. Razprave so strogo tajne in se na njih razpravlja poleg finančnih vpra-

šanj med Rusijo in Francijo tudi o vprašanju, kako bi se pospešil konec vojske. Po izjavah francoskih udeležencev ni izključeno, da se bo vojska po tem, kakor sedaj stvari stojijo, trajala še eno nadaljno leto, kar pa se ne želi. Posvetovanj se udeležujejo trije ruski in trije francoski ministri.

Srbi v Solunu.

Sedaj se prvič uradno poroča, da se je 20.000 Srbov izkrcalo v Solunu.

Za Sueški prekop.

Iz Carigrada se poroča, da izvršujejo Angleži po porazu pri kraju Kathia iz strahu pred novimi presenečenji neprestano zrakoplovne poizvedovalne polete. Toda angleškim zrakoplovcem se noče posrečiti, da bi izvedli za gibanja turških čet. Angleški poraz pri kraju Kathia je povzročil, da je uničen angleški ugled pri rodovih in prostovoljcih iz Medine, ki so se udeležili te bitke in ki sedaj pripovedujejo o angleških izgubah. Vsi poskusi angleških zrakoplovcov motiti gradnjo železnice skozi puščavo, ki naglo napreduje, spodbujajo delavce k novemu naporu. Uspeli turških avtomobilov, ki so opremljeni z obrambnimi topovi zoper angleška letala, napravljajo na rodove velik utis.

Nova črnogorska vlada.

Kralj Nikolaj igra tudi v Bordeauxu ulogo kralja. Sestavil je nov kabinet, kateremu bo načeloval Andrea Radović.

Nemški odgovor.

Nemčija je v vsem ugodila željam Severnoameriških zveznih držav. Svojim podmorskim čolnom je dala navodilo, da bo tudi v vojno-pomorskem območju trgovske ladje ustavila, preiskala in uničila samo tedaj, ako jih prej opozori in reši na njih se nahajajoče osebe.

Dovolitev, ki jo je s tem storila Nemčija Ameriki, je izredno velika, in sicer prvič, ker morajo nemški podmorski čolni biti celo v vojno-pomorskem območju tako obzirni, in drugič, ker morajo biti proti vsem ladjam, tudi angleškim, francoskim in laškim obzirni.

Res je, da zahteva Nemčija tudi protiuslugo od Amerike. Ne „dvomi“ namreč, da bo sedaj Amerika tudi pri Angliji odločno nastopila za prostost na morjih, vsled česar bi za preživljanje civilnega prebivalstva na Nemškem iz inozemstva nehale vse ovire in težkoče. Toda že enkrat je Nemčija zahtevala enako protiuslugo, v noti od 23. julija 1915 povodom potopitve „Arabika.“ A Amerika je ostala gluha za nemške želje in tako se bo bržkone zgodilo tudi sedaj. Za to se nam zdi za bodočnost bolj pomenljiva nemška grožnja v noti: „Ako bi posredovanja severnoameriške vlade ne imela zaželenega uspeha ter bi ne mogla uveljaviti človečanskih postav pri vseh vojskujočih se državah, tedaj bi stala nemška vlada pred novim položajem, za kojega si pridržuje popolno prostost svojih ukrepov.“ — To se pač pravi, da se bo brezobzirni podmorski boj kmalu zopet začel, ako bi Amerika samo Nemčiji delala težave, Angliji pa pustila vso prostost in jo dejanski podpirala. Toda čeprav je dovolitev, za katero se je odlo-

čila Nemčija, velikanska, za to pa je tudi njena posledica velikanska: vojna nevarnost med Ameriko in Nemčijo je odstranjena, vsaj za sedaj. Nemčija ni hotela loka napeti do skrajnosti, za kar je imela različne razloge. Tako je pisala monakovska „Allgemeine Rundschau“, predno se je doznalo za vsebino nemškega odgovora, zelo značilno, da je treba tudi dobro povdariti, ali so nemški podmorski čolni v stanu, doseči pomorski vojni cilj, in je nadaljevala:

„Njih uspehi niso odvisni samo od tehnične popolnosti, ampak n. pr. tudi od njih skupnega števila, od množine kurilnega olja, od obrambnih sovražnikovih naprav in od mnogočesa drugega. Mirno in mrzlo mora naša vlada premisliti tudi to važno vprašanje in se, pri tem ne sme dati uplovati niti po vročokrvnosti vsenemških glav, niti se ozirati na amerikanske ženitve severnoameriške aristokracije, na londonske in newyorške sorodnike frankobrodskih bankirjev, niti na strah marsikaterih veleindustrialcev, da bi se mogli nadaljni vojni dobički znižati, ako se zviša število nasprotnikov, niti na udeležbo visokostojecih osebnosti pri akcijski parobrodni družbi Hamburg—Amerika.“

Odgovor Nemčije seveda na četverosporazum ne bo dobro uplival, ker bi mu bilo ljubše, da bi Nemčija dobila Ameriko tudi na bojiščih za nasprotnika in ne samo na diplomatskih poljih.

V četrtek, dne 4. maja, zvečer se je v Berlinu izročil amerškemu poslaniku odgovor nemške vlade na noto vlade Združenih držav glede podmorskega boja. Odgovor je v glavnih potezah sledeč:

Potopitev ladje „Sussex.“

Nemška vlada je gradivo, katero ji je vlada Združenih držav v zadevi potopitve ladje „Sussex“ naznanila, izročila v presojo prizadetim mornariškim mestom. Na podlagi dosejanega uspeha teh presojevanj ni izključena možnost, da bi v ameriški noti z dne 10. aprila omenjena, od nemškega podmorskega čolna torpedirana ladja, res ne bila „Sussex.“ Nemška vlada si pridržuje v tej zadevi nadaljno poročilo, dokler ne dobi nekaterih še manjkajočih podatkov, ki bodo merodajni za razsodbo cele zadeve. Ako se bo pokazalo, da je bilo poveljnikovo mnenje, da ima pred seboj vojno ladjo, napačno, bo nemška vlada izvajala temu primerne posledice.

Glede načel podmorskega boja pravi nemška vlada, da se nemški podmorski čolni držijo v podmorskem boju splošnih mednarodnih določil, izjema je le glede sovražnih prevoznih parnikov, ki se nahajajo v angleškem vojnem vodovju.

Nemška vlada opozarja vlado Združenih držav, da jo je že opetovano opozorila na nevarnost min, vsled katerih je že veliko število ladij ponesrečilo, a ameriška vlada na te opozoritve niti ni odgovorila. Nemčija se podmorskemu boju proti trgovskim ladjam ne more odpovedati, ker je Anglija v boju zoper nemški narod posegla po bojnih sredstvih, ki so nezakonita. Nadalje vprašuje nemška vlada, zakaj rabi Amerika glede borbe med Anglijo in osrednjima državama dvojno mero. Zakaj se Amerika z isto vmeno kot za prostost pomorske trgovine, ne zavzame za mnogo milijonov žen in otrok, katere hoče Anglija s svojo blokado izgladiti in tako prisiliti zmagovite armade osrednjih držav k sramotni udaji. Amerika v svoji noti opozarja Nemčijo na določila mednarodnega prava, a Amerika bi uresničenje svojih želi prej doživela, ako bi glede varovanja mednarodnih določil v

enaki meri kot proti Nemčiji nastopila tudi proti Angliji in ako ne bi Amerika sovražnike osrednjih držav tako pridno zalagala z vsakovrstnim vojnim gradivom. Kljub temu pa je Nemčija pripravljena v gotovih ozirih omejiti bojevanje tako, da svoboda morja ne bo ogrožena, a to le radi tega, da se grozna in krvava vojska, ki traja že 21 mescev, ne razširi in podaljša.

Nova določila glede podmorskega boja.

Nemška vlada, katero so vodile te misli, naznaja vladi Združenih držav, da so dobile nemške vojne ladje navodilo, da morajo tudi pri ustavitvi, preiskavi in uničevanju trgovskih ladij v obsegu pomorskega bojnega ozemlja upoštevati splošna mednarodna določila in da ne smejo trgovskih ladij brez svarila in rešitve moštva potopiti, bodisi da, potem te ladje bežijo ali se postavijo v bran. A ko se bori za svoj obstanek, v kar je Nemčija prisiljena, je vendar nevtraleci ne morejo siliti, da bi z ozirom na svoje interese omejila uporabo svojega uspešnega orožja, ako je nasprotniku dovoljeno, s svoje strani poljubno rabiti sredstva, ki nasprotujejo mednarodnim določilom. Taka zahteva bi bila z bistveno nevtralitete nezdržljiva. Nemška vlada je prepričana, da vlada Združenih držav kaj takega ne bo zahtevala. To povzame nemška vlada iz opetovanih izjav ameriške vlade, da je pripravljena uničeno svobodo morja zopet uveljaviti.

Svoboda morja.

Nemška vlada radi tega pričakuje, da bo novo navodilo bojnim ladjam tudi v očeh vlade Združenih držav odstranilo vsako zapreko za udejstvovanje v noti od dne 23. julija 1915 ponujenega sodelovanja glede potrebe, da se svoboda morja še tekom vojske uveljavlja. Nemška vlada ne dvomi, da bo vlada Združenih držav sedaj tudi pri angleški vladi z vsem podarkom zahtevala in dosegla, da se bo tudi Anglija ravnala po vseh tistih mednarodnih določilih, ki so bila pred vojsko splošno priznana in jih je posebno ameriška vlada v svojih notah angleški vladi dne 28. decembra 1914 in dne 5. novembra 1915 naznala.

Popolna prostost.

Ako koraki vlade Združenih držav ne bi doveli do namenjenega uspeha, da se bodo postave človečanstva upoštevale pri vseh vojujočih se narodih, tedaj se bo nemška vlada smatrala pred novim položajem, za katerega si pridrži popolno svobodo glede odločitev.

Strogo zaupno!

V proračunskem odseku nemškega državnega zbora je dne 5. maja ob začetku seje povzel kancelar Bethmann-Hollweg za besedo, da naznani odgovor na ameriško noto in da pojasni razmerje Nemčije do Amerike. Kancelarjevemu pojasnilu je sledil pogovor, katerega so se udeležili zastopniki vseh strank. Ta kancelarjeva pojasnila, kakor tudi pogovor sta bila strogo zaupna. Seji so prisostvovali vsi državni tajniki in zastopniki zveznih držav, kakor tudi 100 poslancev.

Srbsko-ruske sanje.

Italijanski list „Corriere della Sera“ poroča iz Petrograda:

Ko se je pred kratkim mudil srbski ministrski predsednik Pašić v Petrogradu, so ruski listi ta obisk več ali manj omalovaževali. Edino list „Birševija Vjedomosti“ razpravlja ob tej priliki o srbskem vpra-

šanju in opozarja na oklic, ki ga je lansko leto v angleškem listu „Times“ objavil londonski „slovanski odbor.“ V tem oklicu se zahteva, da se morajo v bodoči slovanski državi združiti Srbija, Črnagora, Slavonija, Dalmacija z Reko in okolico, Bosna, Hercegovina, del Istre, Trst, Gradiška, Kranjska, Koroška in Štajerska. Sazonov, Delcasse in Grey so bili o teh načrtih natanko poučeni; posebno je o njih razpravljala Sazonovom Hrvat Supilo, ko se je mudil v Petrogradu. Sedaj stojijo udejstvovanju tega vprašanja razne težave nasproti, kakor n. pr. srbsko-hrvaško in srbsko-italijansko vprašanje, čijih rešitev pa bi ne stala posebnega truda. Italija se je pokazala zelo naklonjena rešitvi teh vprašanj s tem, da je obljubila, da bi dala delu Dalmacije, katerega bi zasedla, avtonomijo. Tudi Srbi se kažejo napram Italijanom zelo odjelnjive, kar se kaže posebno v tem, da Srbija ni ugovarjala zasedenju Valone po Italiji. Zahtevam Srbije glede Albanije od Skadra do reke Skumbi in glede Dalmacije južno od Nereftve se mora (seveda vse to po mnenju „Birševije Vjedomosti“) ugoditi. Srbija ima pravico do tega, da doseže Jadransko morje. Srbija mora dobiti skupno mejo z Grčijo v Albaniji in zahodno od Ohridskega jezera, ob enem pa se ji mora priznati tudi pristanišče v Egejskem morju.

Na papirju je lahko delati zemljevide, a z orožjem je malo težje, česar bi se lahko naučili že Rusi in Srbi.

Italijansko bojišče.

S soške fronte zadnje dni nikakih poročil. Na Rombonu in gorski planoti Lavarone so pregnali naši Italijane iz dveh postojank. Naši letalci so dne 4. maja uspešno metali bombe na Valono in Brindizi.

Bombe na Valono in Brindizi.

Mornariško poveljstvo razglasa:

Naša pomorska letala so metala bombe na Valono dne 4. maja predpoldne, popoldne istega dne pa na južno-izhodno italijansko pomorsko mesto Brindizi. V Valoni so zadelo bombe s polnim učinkom bafrije, pristaniške naprave in postajo za letala. V mestu Brindizi je padlo več bomb na železniške vlake, kolodvorska poslopja in na skladišča, nadalje na skladišče za orožje v sredini skupine torpednih rušilcev. Tudi v mestu je eksplodiralo več bomb. Sovražno letalo, ki se je dvignilo v zrak, je bilo takoj pregnano. Na povratku so zadela naša pomorska letala na odprtem morju italijansko križarko „Marco Polo“ in so začela s polnim učinkom streljati iz strojnih pušk na posadko, ki se je nahajala v gosti skupini na krovu križarke. Kljub hudemu obrambnemu ognju so se vrnila nepoškodovana vsa naša letala iz Valone in Brindizija.

Uspeh na Rombonu.

Dne 4. maja so naši na Rombonu pregnali sovražnika iz več postojank in pomaknili svojo črto dalje naprej. Ujetih je bilo nad 100 mož. Italijanski protinapadi so bili odbiti.

Italijani pregnani iz streliškega jarka.

Na gorski višini Lavarone na južnem Tirolskem so naše čete dne 5. maja pregnale Italijane iz prednje italijanske utrdbe „Lusern.“

Avstrijski parniki — italijanske vojne ladje.

Italijansko mornariško poveljstvo je odredilo, da se morajo zaplenjeni avstrijski parniki „Timavo“,

„Salvora“ in „Ravenna“ spremeniti v vojne ladje in uvrstiti v italijansko vojno brodogradnjo ter se jih smatrati za italijanske vojne ladje.

Francosko bojišče.

Iz Pariza se poroča, da bo v bližnjem času došlo pol milijona Rusov Francozom na pomoč. Pred Verdunom se vrši boj za posamezne postojanke. Zadnje dni so večji boji pri Avocourtu, Haucourtu in pri višini „Mrtvi mož.“

Pol milijona Rusov za Francijo.

Rimski listi pribečujejo sklep četverosporazumovih držav na zadnji politični konferenci v Parizu, da mora poslati Rusija Franciji na pomoč 500.000 vojakov, katere bodo izvežbali in oborožili v Franciji. V Marseille na Francoskem je že priplulo veliko število parnikov, ki so izkrcali ruske vojake, več parnikov z ruskimi četami se pa nahaja na morju iz Vladivostoka v Francijo. Ta četverosporazumov sklep utemeljuje s tem, ker ni sedaj na ruski bojni črti nobene ofenzive.

30.000 granat na Verdun.

List „Times“ piše, da so izstrelili Nemci dose-
daj 30.000 granat na Verdun. Mesto je sedaj ena sama velika razvalina. Polovico mesta je uničil požar. V mestu ni sedaj niti ene nevojaške osebe. V Verdunu je še ostalo samo 5 hiš, katere so še sposobne za človeško stanovanje, nepoškodovana pa sploh ni več ostala ne ena hiša.

Skok iz višine 3500 m.

Milanski „Secolo“ je priobčil po pariškem listu „Journal“ sledeči jako zanimiv dogodek, ki se čita kakor kak znamenit roman Edgarja Poesa ali Jules Verna:

Naše čete v Verdunu so bile včeraj priča ene-
ga najbolj vznemirljivih prizorov te vojne. Kljub železnim in ognjenim lavinam, ki poplavlajo vse ozemlje in krepe naše živce, sta včeraj strah in groza navdala hrabre branilce Verduna. Francoski privezni balon, ki so mu vojaki dali ime „klobasa“, se je nenadoma odtrgal in se dvignil tako strašno visoko, da ni nihče več računal na rešitev nesrečnega opazovalca. Toda ta, 22letni poročnik, se je skušal rešiti z vratolomnim skokom s pomočjo padala. Balon je bil že več minut nad nemškimi črtami, ko ga je lahek zefir čudežno pognal nazaj v smeri proti Verdunu. O svojih občutkih se je zrakovalec, ki je s svojim skokom vsekakor pobil vse rekorde, izrazil sledeče: Moj balon se je nahajal 1080 m visoko, ko sem nenadoma začutil močen sunek. Mislil sem najprej, da se je pretrgala brzozjavna zveza in se zato nisem niti zmenil za dogodek. Pogled na višinsko merilo me je prepričal, da sem bil že 1600 m visoko. A tu ni kazalo več dolgo pomišljati, kajti veter me je vedno bolj zanašal proti sovražnim vrstam. Zaman sem poizkušal odpreti vodikov ventil. Vrv se je bila zapletla in odpovedala službo. Splezal sem v smrtni grozi na gornji rob gondole, da razvijem vrvi. Nemogoče. Smatral sem se že za izgubljenega. Kaj naj še ukrenem. Spomnil sem se na zemljevide. Ti nikakor ne smejo priti sovražniku v roke. Raztrgal sem jih na mestu in jih razmetal na vse vetrove. Tako sem dospel v višino 3500 m. Kot zadnje rešilno sredstvo mi je ostalo še padalo. Bil sem zvezan z njim z 20 m dolgo vrvjo. Preiskal sem natančno, ali je mogoče natančno razpeti padalo in skočil potem iz gondole. Skočil sem pač 60 m globoko. Strašen trenutek.

LISTEK.

J. R. S.:

Umetnost.

Vojna divja in uničuje stvari brez ozira na njih vrednost in lepoto; na drugi strani pa ustvarja istotako tudi nove. Naša duša je nekako vznemirjena in se nam zdi, da smo začasno postali bolj robati in ne tako nežnočutni kakor prej. Vendar so duše, ki se od vojske samo učijo. Svojo umnost posvečajo v tihi samoti višjim smotrom: lepoti.

Umetnost se tudi med vojno razvija. Kako, o tem tukaj ne govorimo. Razume se, da je snov večine umetnikov vojska, drugim so pa življenjski motivi bolj pri roci. Tako nas je razveselila (in tudi iznenadila) slika, ki jo je pred par dnevi razstavil naš mlad umetnik Ciril Aleks. Šamperl v Mariboru, Gosposka ulica 25, pri tapetniku Ernestu Zelenku. Slika sicer ni original, temveč kopija: P. Marc, Mutterglück — a to nam je v tem oziru postranska reč.

„Materina sreča“ ni prvo, kar nam je podal naš mlad umetnik, pač pa najbolj dovršeno delo. Posebno v barvah se je že pokazal kot mojstra. Nikakor pa se mu ni slika popolnoma posrečila glede na svetlobo in senco, kar pa sliki ne jemlje umetniške vred-

nosti. Istotako nam ne ugaja v vseh ozirih izraz materinega obraza. Otrok pa se nam tako nedolžno smehlja s slike, da se težko ločimo od nje. Ni nam namen slike dalje ocenjevati. Opozarjamo vse prijatelje umetnosti, naj si sliko sami ogledajo.

Naš umetnik je mlad, a nadarjen. Kdor je videl tudi druge njegove slike, bo nam pritrdil, da zna njegova roka spretno sukati čopič. On dela z ljubeznijo do umetnosti in je dober poznavalec lepote. Svetujemo mu, naj to pot krepko nadaljuje in ustvarja dela, ki bodo njemu in nam v čast. Nepopolnosti in senčne strani, ki se ga še držijo, bodo izginile, ker umetnost mu bo dala vsega in ničesar mu ne bo treba druge iskati. Umetnosti pa naj išče v življenju in resnici. „Umetnina mora imeti svojo podlago v resničnosti. A med tem ko se noge dotikajo zemlje, je obraz obrnjen proti nebu.“ (Jules Dupre.) Umetnosti najvišja naloga in slava je, ustvarjati nadčasovne in splošnočloveške vrednote (Iz. Carkar) in temu naj naš umetnik sledi. Morebitni neuspehi naj ga ne poderejo, temuč mu naj dajo nove moči.

Veselim se njegovega mladega genija in mu iskreno čestitamo. Tega ne pravimo morebiti kakor hvalo, temveč v izpodbudo. Naša naloga pa je, da nam ne bode kedaj odgovoril, kakor Schwind bavarskemu kralju Ludoviku I., ki mu je rekel: „Vi imate genij!“ — „Denar bi mi bil ljubši.“ Taki hvali ni namreč sledil nikdar nakup ali naročilo.

Proti izrastkom mode.

Poroča Ivanka Bolđinova.

V listih beremo dan za dnevom pozive, da se je treba sedaj iz spoštovanja do trpečih vojakov ogibati vsake gizdavosti v obleki. So namreč tudi v sedanjem krvavem času na svetu ljudje, ki se trudijo za razvoj in napredek v modi, posebno v ženski. Kljub resni dobi se ukvarjajo z modo posebno židovski modisti in ljudje, ki Bogu čas krađejo s tem, da rišejo nove modne vzorce. Kajpada mastni dobički jim ne izostanejo. Dosedaj so imeli glavno besedo glede nove mode pariški in londonski židje. Odkar pa je vojna pretrgala vezi s tema dvema mestoma, diktirajo žensko modo v Avstriji in na Ogrskem dunajski in budimpeštanski židje. Na Dunaju se je v poletju leta 1915 v I. okraju ustanovila celo delniška družba, ki se peča samo z modo na papirju, izdeluje in riše vzorce, jih širi med občinstvo in tako dela reklamo za tovarnarje modernih toalet.

Na Dunaju so proti tem nepotrebnim židovskim izrastkom mode najprvo nastopile krščanske gospe, združene v katoliškem gospejnim društvu. Na zborovanju, ki je bilo sklicano v ta namen, je več govornic ostro govorilo proti onim, ki s kričejo in nespodobno novo modo kazijo in razburjajo sedanjo, z žalostjo napolnjeno dobo. Nad 600 najodličnejših dunajskih gospej se je s podpisom zavezalo, da se bodo

Potem se je padalo odprlo in začutil sem, da padam počasneje. Pred seboj sem imel nemške strelske jareke, ki sem jih razločeval jasno in natančno. Toda 800 m nad sovražnikom me je zgrabil veter. Od tega trenotka sem izgubil zavest, vem samo še to, da me je veter trikrat močno pognal v višino. Tako sem bil okoli 20 minut igrača v rokah vetrov, dokler nisem končno naravnost čudežno pristal sredi svojcev.

Pred Solunom.

Prvič omenja sedaj tudi uradno poročilo, da so se srbski vojaki izkrcali v Solunu. Ne bo torej več dolgo trajalo, da pride pred Solunom do bojev. Francozi so zasedli Florino, južno od Bitolja, ter s tem zopet podaljšali svojo fronto. Njih nameu je, ustvariti enotno fronto od Soluna do Valone.

Francozi zasedli Florino.

„Corriere della Sera“ poroča iz Aten, da so Francozi dne 4. maja zasedli grško mesto Florina, južno od Monastirja. Florina je eno najvažnejših grških železniških križišč.

Turška bojišča.

Samoumevno je, da Turki v Palestini med celo vojsko niso držali kružem rok, ampak se dobro pripravljali za napade proti Suezu. Glavno je bilo, da so si ustvarili prometna sredstva, ceste in železnice. Sedaj so dosegli prvi uspeh pri Kathii.

Po udaji Kut-el-Amare se Angleži v Mezopotamiji polagoma umikajo.

Imam v Dar Furu se je odločil za sveto vojsko in koraka proti severnemu Sudanu.

Boji ob Sueškem prekopu.

Pri kraju Kathia ob Sueškem prekopu se je vršil dne 1. in 2. maja vroč boj med Turki in Angleži. Na angleški strani se je udeležila boja cela brigada, ki pa Kathie ni mogla držati. 30 milj od Port Saida je bila, kakor poroča list „Times“, angleška konjeniška brigada od turških čet pobita in pognana v beg.

Sueški prekop — velikanska trdnjava.

Angleški vojaški strokovni pisatelj Massey piše glede utrd ob Sueškem prekopu, da so angleške čete in angleški inženirji spremenili vse ozemlje ob Sueškem prekopu v eno samo velikansko trdnjavo, katere ne bo mogla premagati in zavzeti nobena sila na svetu. Potniki, ki se vozijo na ladjah v Sueškem prekopu, se čutijo sedaj ravno tako varne, kakor v mirnem času. Na izhodnem delu prekopa so zgradili Angleži mnogo železnice za prevažanje vojaštva, živili in orožja od utrdbe do utrdbe.

Švedske pritožbe proti Rusiji.

Državni poslanec Gustav Steffel je v prvi švedski zbornici vložil interpelacijo zaradi Alandskih otokov, ki so jih Rusi začeli utrjevati. Izjavil je med drugim: Ruske utrdbе na Alandu so nameščene tako, da rabijo ofenzivnim namenom. Njihov položaj ne dopušča nobenega dvoma, da je njihova glavna na-

nosile skromno, kakor zahteva sedanji resni čas. Po celem Dunaju se je razvila prav živahna agitacija proti kričeči, nedostojni židovski modi.

Kakor na Dunaju, tako so se našle tudi v gnezd židovskega gizdalinstva, v Budimpešti gospe, ki niso zadovoljne, da se v sedanji dobi toliko gleda na kričečo modo. Večje število dam iz ogrske aristokracije je ustanovilo posebno „Ligo“, katera ima namen, izrastle pretirane židovske mode med ženstvom odpraviti in upeljati pošteno domačo nošo, katera je na eni strani mnogo cenejša, na drugi strani pa se tudi ozira na domači kraj in domačo šego. „Liga“ je sklenila, da bo skušala med ogrskim ženstvom uveljaviti načelo, da se naj kupujejo izključno samo domači izdelki, tujim modnim izrastkom pa se napove energičen boj. Članice „Lige“ so si nabavile posebne znake. Voditeljice te lige, kateri stoji na čelu odlična gospa, mejna grofica Pallavicini, so izdale na ogrsko ženstvo oklice, v katerem pozivajo vse patriotično ogrsko ženstvo, naj se pridruži „Ligi“. Članice „Lige“ se zavežejo s posebnim reverzom, da ne bodo nosile druge obleke, kakor tisto, ki je narejena po modi in iz blaga, ki ga določijo voditeljice „Lige“ s požarumno s krojači, šiviljami, trgovci in obrtniki. Nova moda, ki bo odgovarjala sedanji dobi, bo stopila v veljavo v začetku letošnjega poletja. Članice te „Lige“ bodo javno agitirale za tiste trdke, ki bodo prodajale obleko po domači modi in se bodo z vsemi sredstvi borile zoper francosko in angleško modo. K-

loga omogočenje ruske vojaške nadvlade nad zaprtim Botnijskim morjem. Jasno je, da se Švedska nahaja v tem trenutku pred neposredno nevarnostjo, da morda za vedno izgubi možnost vojne samoodločbe. Neomajno mora biti švedska zahteva, da se skupni boj Rusije in Angleške proti Nemčiji ne sme bojevati tako, da bi se Švedska dejanski, četudi ne po obliki izsilila iz svoje nevtralnosti in potlačila za vso bodočnost v brezprimerno slabejši vojaškopoliččen in zunanji položaj kot sedaj. Z ozirom na ta dejstva je poslanec Steffel stavil ministru za zunanje stvari tri vprašanja: 1. Ali priznava pomen Alandskih otokov, ki ga švedski narod in vlada od leta 1809 sem cenita tako visoko, da se bistveno oteži možnost samostojnosti Švedske, če Rusija izpremeni Aland v oporišče za vojaška podvzeta? 2. Kaj je moglo skloniti vlado, da se ne strinja s tem mnenjem, če ne more na prvo vprašanje odgovoriti z brezpogojnim „da“? 3. Kako presoja minister položaj za Švedsko glede Alanda in kaj se mora zgoditi po njegovem mnenju, da se že sedaj med svetovno vojno zagotovi švedski možnost, da ohrani resnično nevtralnost in popolno prostost militarnega delovanja?

Alandsko otočje je skupina več sto skalovitih otokov, otočičev in kletči ob jugozapadnem vogalu Finske ob vходу v Botnijski zaliv, največji daleč proti severu med Finsko, torej Rusijo, in Švedsko segajoči razrastek Izhodnega (Baltskega) morja. Alandsko otočje zapira vhod v ta zaliv. Do leta 1809 je bilo to otočje švedska posest; omenjenega leta pa je na podlagi mirovne pogodbe, sklenjene v Frederikshamn, prešlo v ruske roke. Rusija je dobro poznala pomen tega otočja in je tudi takoj začela graditi utrdbе na njem in to še tembolj, ker Alandsko otočje ni le ključ za Botnijski, temveč tudi Finski zaliv, oni zaliv, v katerega skrajnem izhodnem kotu leži ruska prestolnica Petrograd. Za časa krimske vojne so Angleži in Francozi poskušali priti Rusiji do živlega tudi v Baltškem morju in so se mesca avgusta 1854 polastili otokov. Ko so popolnoma razdejali ruske utrdbе, zlasti trdnjavo Bomarsund, so v začetku mesca septembra istega leta zopet zapustili otočje.

Med Alandskim otočjem in finsko obaljo je morje naravnost posejano z neštevilnimi otočji in kletmi, med katerimi morje po zimi redno zmrzava, tako da se vrši občevanje med otočjem in kopnim po ledu. Na zapadni strani, proti Švedski, pa je morje prost, brez otočičev in kletči, a preliv, ki loči Alandsko otočje od Švedske, Alandshaf, je širok samo 40 do 45 kilometrov.

Da je Rusija začela iznova utrjevati to za-njo tako važno otočje, je pač umljivo, kakor je tudi umljivo, da vlada zaradi tega dejstva razburjenje na Švedskem, kjer se gotovo misli, da so alandske utrdbе pred vsem naperjene proti Švedski, kateri bi v slučaju resnega spora z Rusijo popolnoma zapirale pot v Botnijski zaliv.

Alandsko otočje se je enkrat že imenovalo v sedanji vojni, tedaj namreč, ko so Nemci bombardirali ruske vojaške naprave v okolici glavnega mesta otočja, Mariehamna.

Pripomnimo naj še, da je prebivalstvo otočja švedskega pokolenja.

Angleški minister o miru.

Angleški minister lord Curzon se je izjavil na političnem zborovanju angleških nacionalcev v Londonu glede sklepanja miru sledeče:

Vojska še utegne trajati eno ali dve leti. Končati se pa mora na vsak način s popolno zmago četverospozuma. Vlada in dežela bosta vstrajali do konca. Odjenjala ne bo nobena zaveznica. V ministerskem svetu sem slišal mnogo govoriti o tej ali oni

„Ligi“ pristopajo dan za dnevom najodličnejše gospe iz aristokratskih in meščanskih krogov. Glavni židovski listi pa že po malem rujejo proti temu pametnemu gibanju.

V Franciji, posebno v Parizu, pa moda čudno „napreduje.“ Tako čitamo v „N. F. P.“, da so pariške „komisije za modo“ iznašle za letošnje poletno sezono novo moško modo, ki je skoro do pičice podobna oblekam baletnih plesalk. List „Temps“ se bori proti temu kričečemu izrastku moške mode in pravi, da je treba vsakega moškega, ki bi nosil tako karnevalsko obleko, na ulici preteptati.

V Londonu so iznašli židje čisto posebno modo za ženske, ki glede potrate in gizdavosti prekaša vse dosedanje mode. Treznejše angleško časopisje se je postavilo tej nečuveni modi po robu. List „Daily Chronicle“ n. pr. pravi, da „je treba vse tiste ženske, ki sedaj izzivajo po ulici s svojo gizdalinsko obleko, postaviti v strelski jarek, ki je poln krvi, blata, vode in delov človeškega telesa in kmalu se bodo poboljšale. Ženska, ki se danes šopiri z neprimerno kričečo modo, tudi ne zasluži drugega, nego da jo invalidi kar na ulici obmečejo s cestnim blatom.“

Naše slovensko ženstvo ima hvala Bogu več smisla za pošteno domačo nošo, kot nemške, ogrske, francoske in angleške dame. Proč s tujim pavovim perjem, ljubimo svojo domačo narodno nošo, domače šege in navaže.

začev, toda o miru še ni padla nobena besedica. In ta beseda „mir“ bo nam tako dolgo neznana, dokler ne bo izvojevana popolna zmaga.

Ministrove izjave so sprejeli zborovalci z nepopisnim navdušenjem.

Po ustaji na Irskem.

Angleška vlada je na Irskem odredila, da se mora vse orožje oddati. Angleško vojaštvo gre od vasi do vasi in zaplenjuje orožje. Dan za dnevom se tudi vrše smrtne obsodbe irskih ustašev. O usodi voditelja upornih Ircev, lorda Casementa, ni nič natančnega znano. Nekatera poročila pravijo, da je že obsojen na smrt, druga pa zopet trdijo, da še lord Casement ni obsojen. Usodepolno je bilo za upornike, da so v Dublinu ob izbruhu upora pozabili prekiniti telefonsko zvezo Irske z Anglijo. Tako je bilo Angležem mogoče takoj poklicati iz Anglije dovolj vojaške pomoči.

Upliv vojne na ribištvo.

Da bi mogla vojna uplivati tudi na ribištvo izven morskih voda, je komaj misliti, a vendar se je zgodilo to v veliki meri na kvar ljudske prehrane o-sobito v Galiciji in na Rusko-Poljskem. Tamošnje prebivalstvo, posebno pa še židovsko, je imelo ribo pri vsaki priliki na mizi. Za južine in razne prigrizke je v tistih krajih običajno okusno z raznimi dišavami in aspiki pripravljena dobra, mrzla riba tako v gostilni kot v privatni hiši, vedno na razpolago. Uničevalne grozote vojne pa so tudi v to panogo ljudske prehrane hudo udarile. Pomorsko ribištvo trpi vsled nevarnosti min, podmorskih čolnov itd., deloma pa je prepovedano radi možnosti vohunstva. A na Poljskem in v Galiciji pa je napravilo pri ribištvu na stotisoče škode dejstvo, da so Rusi v Varšavi, Lublinu in več drugih krajih, koder so se nahajale velikanske tovarne za špirit, ves ta špirit in to so bile velikanske množine in zaloge, izpustili v vodo. Poročalo se je, da so v enem samem slučaju v treh dneh na 100 km daljave vsled tega poginile vse ribe in seveda tudi vsa zalega. V okolici Varšave so bili tudi vsi umetni ribniki uničeni, voda izpuščena in ribe pobrane. V nekaterih takih ribnikih velikih ribnikih se je ves ostanek rib z dinamitom pobil, v nekaterih tudi zastrupil. Tehnične naprave pri velikih ribiških gospodarstvih so bile uničene. O škodi, ki je nastala s tem, se lahko sodi že po tem, ker kakor je znano, so bili čisti dohodki takih ribnikov zelo veliki. Pravijo, da so bili sploh preračunjeni letno po 50 rubljev na jutro (t. j. poljska ploskovna mera) in velikost takih ribnikov pa je bila kar so oči nesle po 100 do 200 iutrov. Ribištvo po drugih vodah pa je bilo prosto in se ni nihče brigal zanj, radi tega je bilo pač velike važnosti za prehrano ljudstva.

Raznoterosti.

Odlikovani slovenski duhovniki. Cesar je odlikoval župnika pri Sv. Luciji na Goriškem Jožefa Fabiana, katerega je usmrtila laška granata, za njegovo požrtvovalno delovanje z viteškim križcem Frano Jožefovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca, Alojzija Makuž, duhovnika v Tolminu, z zlatim zaslužnim križcem s krono ter goriška bogoslovca Janeza Braša in Franca Kanđuš z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolajne.

Odlikovanje vladike ogrskih Slovencev. Škof v Prekmurju grof Ivan Mikeš je imenovan za častnega doktorja inomoškega vseučilišča. Pred kratkim je posebno odposlanstvo tega vseučilišča prineslo v Sombotelj diplomu častnega doktorata. Odposlanca je zuita dr. Jožef Müller in Kristijan Kiehl sta v lepem nagovoru ponudila škofu častno diplomu. Ob tej priliki se je poklonil škofu tudi domači kapitelj in bogoslovni profesorji. Te dni pa je dobil škof Mikeš še eno odlikovanje in sicer od cesarja, ki mu je poslal srebrno častno kolajno prve vrste z vojnim okrasom za zasluge Rudečega križa. Škof Mikeš da že od začetka vojske na lastne stroške zdraviti 40 ranjenih vojakov.

Novi ogrsko-slovenski vojni kurat. Č. g. Karol Ficko, kaplan v Gornji Lendavi, je pozvan v vojno-duhovniško službo. Na Veliko noč je v slovenščini pridigoval v mestu Pozsony našim vojakom. Dne 26. aprila pa je odpotoval proti bojni črti.

17 francoskih škofov v armadi. Ker so sedaj v Franciji razširili vojaško dolžnost do 55. leta, mora pod orožje zopet 11 francoskih škofov. Zavsem se nahaja v francoski armadi 17 škofov, ki opravljajo vojaško službo z orožjem.

Angleška duhovščina vojaščine prosta. Na prošnjo angleških škofov je angleška vlada oprostila katoliško duhovščino od vojaške službe z orožjem.

Okrajno glavarstvo v Rohrbachu na Zgor-njem Avstrijskem je pod strogo kaznijo prepovedalo za čas vojne vsak ples, bodisi pri katerikoli godbi in pod katerikoli naslovom. Glavarstvo prepoveduje tudi vsak poizkus ne la v javnih lokalih, ampak tudi v privatnih hišah. Kaznovani bodo udeležniki, gleda-

ci in lastniki stanovanj in godal. Če je kak ukaz umesten, tedaj je ta. Kak utis napravi, če ljudstvo vidi, kako se gotovi krogi vesele in rajajo, dočim hrabri vojaki prelivajo svojo kri za cesarja in domovino in zmrzujejo v strelskih jarkih. Vsi pametno misleči ljudje bi bili hvaležni, če bi se tudi pri nas enako odredilo.

Vojni kurat č. g. Rajmund Bratanič, ki se nahaja v ruskem ujetništvu v Dauriji, piše svojemu prijatelju: „Dragi! V veliko veselje sem prejel danes, dne 8. marca, Tvojo dopisnico. Hvala Ti lepa za poročilo! I jaz sem Ti že večkrat pisal, a bojim se, da mojih pisanj nisi dobil. Kolikor se morem spominjati, je služil Tvoj najmlajši brat A. pri našem polku in sem ga poznal. Pri Lupkovu ga ni bilo več med nami. Sem popraševal za njim, a pri 87. polku mi ni vedel nihče povedati o njem. Hude nalezljive bolezni gospodarijo med nami in mnogo jih umrje v tujini. Dosedaj mi je bolezen kljub temu, da imam pri naših bolnikih vsak dan mnogo opravka, prizanašala; a ne vem, kako bo v prihodnje. Pozdrave srčne vsem! Tvoj B.

Zborovanje nemških nacionalcev v Gradcu. V soboto, dne 13. maja, priredi društvo nemških nacionalcev za Avstrijo prvo javno društveno zborovanje v Gradcu, na katerem bo govoril nemški poslanec Wolf o vojnem položaju, poslanec Pacher pa o gospodarskih vprašanjih.

70letnica poljskega pesnika Sienkiewicza. Dne 5. maja t. l. je obhajal največji poljski še živeči pesnik Henrik Sienkiewicz 70letnico svojega rojstva. Poljski narod je ob tej priliki podaril svojemu pesniku velikanu kot častno darilo lepo grajsčino Olegorek.

Glasilo naprednega učiteljstva „Popotnik“ je začelo zopet izhajati. Izšla je 1. in 2. številka.

Odlikovani junaki 87. pešpolka. S hrabrostno srebrno kolajno I. razreda so bili odlikovani: četovodja Mihael Mežnar, desetnika Martin Kokol in F. Ulaga ter poročnik Miroslav Dostal.

Treznostno gibanje in pravnost. „Grazer Volksblatt“ prinaša: Profesor moralne teologije na graški univerzi dr. Karl Weiss je izdal knjižico o alkoholnem vprašanju. V uvodu pravi pisatelj med drugim: „V alkoholnem vprašanju vlada očitno velika nejasnost. Ta solnčno-jasna zadeva ne bi bila nikdar zatemnela, ako bi se je ne polastili nepoklicani, največ radi tega, da bi pod protialkoholno zastavo zasledovali svoje sebične namene. Alkoholno vprašanje je v katoliški cerkvi že davno rešeno; da, za njo to sploh ni bilo nikdar nikako vprašanje. Vprašanje je nastalo le za one, ki se obračajo od čiste katoliške resnice, četudi iz različnih vzrokov. Alkoholno vprašanje je bilo vprašanje le za krivoverske Manihejce in sorodne verske vrste in sicer iz dogmatičnih vzrokov. Alkoholno vprašanje je bilo vprašanje za one, ki so hoteli človeške navede obnoviti brez Kristusove milosti in njegovih nauk. A katoliški cerkvi, ki je v polni in bogati posesti obeh, ni potrebno, da bi se gibala v tem oziru v skrajni napetosti: katoliška cerkev uči in priporoča čednost zmernosti ter nasprotuje načelu „preveč“ in „premalo“, kakor v vseh ozirih glede pravnega življenja, tako tudi tukaj, kjer se gre za uživanje jedil in pijače. Namen tega spisa je, da razloži priprosto resnico, kakor jo učijo skušnja, zdrava pamet in razodetje. Stvar zmernostnega gibanja bo, da se drži v okviru svojih mej, da ostane pravstveno in da se ne pogubi na nenravnih potih. Pisatelj je prišel do sledečega zaključka: Principijelna in načelna popolna abstinenca, ki smatra vsako opojno pijačo samo na sebi kot strup, se je ogiba ali celo drugim prepoveduje, je kriva in nemovalna (nenravna). Navajamo se lahko k popolni abstinenzi z ozirom na varčnost, da se za druge dobre namene pridobi sredstev; lahko se je vadimo iz pokorilnega namega, da tako zadostimo svojim in drugim grehom. Na ta način se tudi nevrednim lahko daje dober vzgled in se jim tako dokaže in priporoča, da je vsaj zmernost mogoča. Bojni klic v zmernostnem gibanju se more torej glasiti samo: „Borba proti pregrešnemu pijačevanju!“ Krivo je, ako se smatra popolno vzdržnost kot pravno popolnost. Pravna popolnost obstoji tukaj v notranji svobodi pred suženjstvom uživanja, tako da vsak čez to razpolaga z ozirom na dobiček in potrebo. Pravno dovoljeno abstinenčno gibanje more nastopiti edino na podlagi temeljnih zmernostnih načel in sme popolno abstinenco obravnavati samo kot nasvet. Dr. Weiss dela tudi razliko med alkoholnimi pijačami (vinom, sadjevcem in pivom) ter žganjem. V nasprotju s predborilec abstinenčnega gibanja zastopa dr. Weiss mnenje, da zmerno uživanje prve vrste alkoholnih pijač ne upliva škodljivo na razvoj človeškega organizma. Ta knjižica, ki je izšla v založništvu „Styrie“ v Gradcu, bo gotovo še predmet novih razprav o treznostnem gibanju v katoliškem taboru.

Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug, tačasni sedež Laški trg, je razposlala na vsa spodnještajerska združena predstojništva oklice za prispevek avstrijskemu Rudečemu križu v tem tednu, ko bo vse humanitarno čuteče človeštvo s čebelnjo pridnostjo na zbiralnem delu. V oklicu se povdarja zahvala štajerskega namestnika grofa Clary-ja, ki je z dopisom od dne 12. decembra 1914 potrdil prejem prve zbirke te zveze po 2265 K in naročil izreči vsem zadrugam darovalcem zahvalo za izkazano patriotično radodarnost. Upajmo tudi sedaj na najlepši uspeh.

Župani in predsedniki žetvenih komisij ne bodo vpoklicani. Poljedelski minister Zenker je v pogovoru z zastopniki avstrijskih poljedelcev naznanil, da po odločitvi vojnega ministrstva župani in predsedniki žetvenih komisij ne bodo pritegnjeni k črno-vojniškemu službovanju. Tisti pa, ki so že bili vpoklicani, se bodo potem reklamacije oprostili vojaške službe.

Letnik 1865 in nova prebiranja. Uradno se razglašajo: Da se odstrani napačno mnenje, ki je nastalo, ker se letnika 1865 ni pritegnilo k novemu prebiranju, se uradno pojasni, da v letu 1865 rojeni, ki so pri prejšnjih prebiranjih bili spoznani za sposobne in tedaj opravljajo črno-vojniško službo ali pa črno-vojniško službo brez orožja, nimajo pravice zahtevati, da se jih odpusti iz službe. Ravno tako se lahko vpokliče pri prejšnjih prebiranjih za sposobne spoznane od letnika 1865, ki so bili oproščeni črno-vojniške službe, če odpade razlog oprostitve. Posebej pa ni treba povdarjati, da se leta 1865 rojene, ki neopravičeno niso prišli k prejšnjim prebiranjem, lahko pokliče vsakčas k naknadnemu prebiranju.

Prošnje za vojaške dopuste. Vojaki-poljedelci, ki bi radi dobili dopust za kmečka dela, se morajo osebno prijaviti k raportu in tamkaj prositi za dopust. Na prošnje, ki jih vlagajo svoji na vojno ali domobransko ministrstvo, se v bodoče ne bo več oziralo. Tudi ni več dovoljeno vlagati tozadevnih prošenj na poveljstvo dotičnega vojaškega oddelka ali nadomestnega oddelka ali zavoda, kajti prošnje za dopust, izražene pri raportu, zadostujejo popolnoma.

Ujetniki za žetvena dela. Posredovalni urad za delo na Češkem je obvestil vse občine in veleposelstva, ki bi v letošnjem poletju pri žetvenih delih za nekaj časa rabili ujetnike-delavce, da naj še tekom meseca maja vložijo tozadevne prošnje. Tiskovine za take prošnje ima gorej omenjeni urad na razpolago. Oddalo se bo 5—6 mož za manjše kmetije. Ker je tudi v naših krajih pomanjkanje žetvenih delavcev veliko, upamo, da se bodo merodajni krogi pobrigali, da se bo tudi v naših krajih poskrbelo, da dobimo dovolj delavskih moči ob času košnje in žetve.

Peronospora. Vinogradniki nam poročajo, da se je ponekod v nizkih legah že pojavila peronospora. Treba se bo torej pripraviti za skropljenje, ako se to že ni zgodilo. Vinogradniki, vzamite v roke kak snis, kako se pripravlja galična raztopina za prvo skropljenje.

Nakup klavne živine. Nakupovalci za graško živinsko vnovčevalnico, ki bo začela delovati s 15. majem, so dobili naročilo, da se mora pri izplačilu od vsake nakupljene glave živine prodajalcu odtegniti 25 kg. Pač pa sme prodajalec zahtevati, da se živina tehta pri prvi najbližji tehtnici. Živina se sme pred prodajo tudi pošteno nakrmiti in napojiti.

Za proseno pšeno ni treba krušnih kart. Ministrstvo notranjih zadev je z odlokom z dne 3. aprila 1916, št. 15.148, odredilo, da se izdelki od prosa (prosena pšena) lahko prodajajo brez krušnih izkaznic.

Oddaja kovin. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa, da se bodo morali oddati za vojaške namene predmeti iz svinca in kositra ter iz mešanice obeh. Predmetov, ki so samo pocinjani ali prevlečeni s svincom, ni treba oddati. Oddati se bodo morali sledeči predmeti iz svinca: uteži, plombe, krogle in druge zlitnine, izvzeta je municija, nadalje cevi orodje iz svinca, podstavke, banje, kotli in druga posoda ter končno črke in svinec v tiskarnah in li-varnah za črke in sicer od prvoimenovanih predmetov 80%, od črk in svinca v tiskarnah pa 20%. Od te odredbe so izvzeti predmeti, ki se nahajajo v zasebnih gospodarstvih. Iz kositra se pa bodo morali oddati sledeči predmeti: vrči, pokrovače, merice, pipe, skleda, žlice, umivalne in druge banje ter sploh orodje iz kositra. Predmete iz svinca in kositra kupuje do dne 30. maja 1916 osrednica za nakupovanje kovin, oziroma njene podružnice. Odredba glede oddaje kositra zadene v prvi vrsti gostilne, hotele in kavarne. Pripomni se, da dobi tisti, ki te predmete do omenjenega roka odda prestovoljno, višje cene, kakor so določene za poznejšo prisilno oddajo.

Popisovanje prediva na Češkem. Trgovsko ministrstvo je odredilo, da se bo dne 15. maja 1916 na Češkem vršilo popisovanje lanenega in konopljenega prediva.

Mesto Nemški Matrei zgorelo. Dne 5. maja je izbruhnil požar v južno-tirolskem mestu Nemški Matrei. 58 hiš je pogorelo do tal. Povzročena škoda je velikanska. Vzrok požara je neznan.

Dunajsko vojaško skladišče v plamenu. Dne 6. maja zjutraj je izbruhnil iz neznane vzroka požar v dunajskem vojaškem oskrbovalnem skladišču. Z nadčloveškim naporom se je posrečilo vojaštvu rešiti ogromne zaloge moke, ki so bile namenjene za vojaštvo. Zgorela je samo streha imenovanega poslopja, toda vse zaloge moke so ostale popolnoma nepoškodovane.

Požar uničil največji ogrski mlin. V Aradu na Ogrskem je zgorel največji ogrski paromlin. Zgorele so tudi ogromne zaloge moke in žita. Škoda se ceni na 2.000.000 K.

Sovražniki so med seboj mirno obhajali Veliko noč. Prekmurske „Novine“ poročajo: Jožef Cipot iz Mlajtinec in Štefan Vindiš iz Dokležoveja, oba desetnika, poročata, da so na fronti na Veliko noč in na ponedeljek imeli popolni mir. Dovoljeno je bilo, da so se smeli pogovarjati z neprijatelji in si roke podajati. Drug drugemu so darovali pisanke.

Strela udarila v vojakovo puško. Pri Plznu na Češkem je udarila strela v puško neklega vojaka, ki je spremljal oddelek ruskih ujetnikov na poljsko delo. Vojak je bil težko ranjen, ostalim se pa ni zgodilo nič hudega.

Dopisi.

Maribor. Domobranski evidenčni oficijal na mariborskem okrajnem glavarstvu Anton Stopajnik je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem.

St. Ilj v Slov. gor. V četrtek, dne 4. maja, smo spremljali k večnemu počitku vrlo ženo, blago mater in vzorno 68letno gospodinjno Ano Stelcer, roj. Lopič. Umrta je po kratki, a izredno mučni bolezni, sprevidena s svetotajstvi, v ponedeljek, dne 1. maja, zvečer. Pogreb je bil izredno veličasten. Velika množica sorodnikov in prijateljev pokojne jo je spremljala od hiše žalosti v Strihovcu na šentiljsko pokopališče. Trije č. gg. duhovniki so se udeležili lepega pogreba. Domači č. g. župnik Evald Vračko je imel ob odprtem grobu ganljiv govor, v katerem je slavil zasluge vrle pokojnice, katera je svoje otroke v strogo krščanskem in narodnem duhu vzgojila. Skrbela tudi je, da so njeni otroci prišli do poštenega kruha: hčerka Ana je usmiljenka v Gradcu, sin Jožef je hotelir pri „Belem volu“ v Celju, sin Avgust ima v najemu hotel „Trabesinger“ v Celovcu, Alojz je ekonom na domačiji, Micka in Katika pa vodite domače gospodinjstvo. Mati Stelcerca je skrbela, da je v hiši vladal strog krščanski duh. Obenem pa je bila tudi njena glavna skrb, da so otroci imeli priliko dobiti tolipotrebne izobrazbe. Slava taki materi!

St. Ilj v Slov. gor. Da pomagamo našim vojakom, ki so izgubili svoj pogled v tej grozni vojski, tako smo si mislili, in da se tudi nekoliko razvedrimo v teh urah bolesti in skrbi, pa gremo k prireditvi našega Bralnega društva! In res. Prišlo nas je mnogo in smo se tudi povoljno razvedrili. Vrli fantje so dobro rešili svojo nalogo: pevski zbor nam je tudi ubral po vsebini in uglasbi krasni pesmi. Kako je pač lepo, da naše slovensko ljudstvo zna ohraniti ravnodušnost v časih, ko bobni in se trese zemlja in podnebje. Ti pa, Bralno društvo, le vedri žalostno oko in srce polno skrbi. Pomagaj vojakom v žalostnih časih z razvedrilom, našim vojakom-junakom pa z darilom. Bodi ti ognjišče, okoli katerega se zbira mlado in staro v dneh svetovne razburjenosti in grozote in si nabira tolažbo in pogum. Vsi pa, ki ste prijatelji društvenega življenja, pa pridite vedno, kadar vas vabimo. Lepa svotica je šla že v podporo vsled vojske bednim vojakom. V bodoče, če Bog drugače ne obrne, pa tudi ne bomo pozabili onih, ki ljubee v-račajo z ljubeznijo. Delajmo dokler je dan! — Prihodno nedeljo, dne 14. maja, popoldne po večernicah, bo v „Slovenskem Domu“ občni zbor Bralnega društva združen z gledališko predstavo v korist ubogim invalidom. Nastopijo dekleta. Pridite!

St. Lenart v Slov. gor. Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. sprejema prijave glede četrtega vojnega posojila do dne 15. maja 1916, od 8. do 12. ure popoldne, tudi ob nedeljah, in sicer brez vsakih stroškov, tako da dobe udeleženci vojne obli-gacije svoječasno izročene, ne da bi jim potrebno bilo povrniti kakoršnihkoli poštnin. 301.

Rogatec. Pri velikonočnem streljanju se je težko poškodoval na desni roki Vinko Veršec, trgovski vajenec pri g. V. Greglu v Kostivnici tik Rogaske Slatine. Pištola se kljub večkratnim poskusom ni hotela sprožiti. Vzel jo je drugim fantom iz rok, češ: strahopetneži, se ne upate, meni bo pa k prvemu počila. Udaril je s kladivom po petelinu; pištola je raznesla, z njo je izginil del desne roke s palcem vred. Tudi po obrazu je dobil precej poškodb. Drago je plačal svojo smelost.

Celje. Kakor smo že kratko poročali, je izgnil tukajšnji gostilničar Egidij Vihar v noči od Velikonočne nedelje na Velikonočni ponedeljek. Na Velikonoč ob 11. uri zvečer se je podal v kavarano, toda v kavarno ni prišel. Drugega dne so našli njegov klobuk na bregu Savinje. Splošno so bili mnenja, da je postal žrtev zločina. Te dni so pa našli njegovo truplo v grmičevju ob obrežju v Savinji pri „Jungfernsprungu.“ Pri njem so našli tudi ves denar. Očividno je v temni noči zašel v Savinjo in utonil.

Posojilnica v Mariboru
(Naredni dom)
sprejema prijave za
četrto vojno posojilo.